

กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น

Strategies Satiric in Programme “CHOKHAOTUEN”

ชาลินี สัมราญอินทร์¹, พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ² และชญญา ลีศัตรุพาย³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการใช้ภาษาที่พิธีกรใช้เพื่อเสียดสีในรายการ เจาะข่าวตื้น โดยเก็บข้อมูลจากคลิปวิดีโอของรายการเจาะข่าวตื้น จาก ผิดพลาด! การอ้างอิงการ เชื่อมโยงหลายมิติไม่ถูกต้องเวลา 3 ปี โดยเริ่มเผยแพร่ครั้งแรก มกราคม พ.ศ. 2553 จนถึง ธันวาคม พ.ศ. 2555 มีจำนวน 82 ตอน ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น” มี 10 กลวิธี ได้แก่ 1. การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน 2. การใช้คำเรียกบุคคล 3. การใช้การเล่นทางภาษา 4. การใช้ความเปรียบ 5. การสร้างคำ 6. การสร้างเสียดสีผู้อื่น 7. การยกตัวอย่าง 8. การใช้ความหมายแฝง 9. การยกคำกล่าวของบุคคล 10. การใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย

คำสำคัญ: การเสียดสี กลวิธีการใช้ภาษา

Abstract

The research aims to the investigation of the strategies satiric in progamme “Chokhaotuen”. The study from 82 recorded www.spokedark.tv of period January,2010 to Deceber,2012. That ten strategies are employed including using verbal irony, using referring expressions, using speech play, using metaphors, using attacking others related, using providing examples, using words with connotative meanings and using direct quotation

Keywords: satiric, strategies

¹ นิสิตปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์ สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ 10110 ประเทศไทย

² อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ 10110 ประเทศไทย

³ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ 10110 ประเทศไทย

บทนำ

รายการเจาะข่าวตื่น เป็นรายการเล่าข่าวที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ของเว็บไซต์ช่อง SpokeDark.tv ดำเนินรายการโดยนาย วิญญู วงศ์สุรวัฒน์ (จอห์น) และ นายณัฐพงศ์ เทียนดี (แอม) เป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้คลิก (click) เข้าชมรายการที่มียอดรวมมากกว่า 14 ล้านครั้ง (สถิติ ณ วันที่ 2 มีนาคม 2554) จนสร้างปรากฏการณ์ใหม่ของรายการข่าวทางอินเทอร์เน็ต โดยรายการนำเสนอข้อเท็จจริงและวิเคราะห์วิจารณ์ข่าวที่กำลังเป็นประเด็นสำคัญทางสังคมและการเมืองไทย การนำเสนอประเด็นที่มีความร่วมสมัยนี้เอง ทำให้รายการเจาะข่าวตื่นมักถูกนำไปอ้างถึงหรือแสดงความคิดเห็นอย่างมากทางสื่อมวลชน ดังที่เว็บไซต์กระทู้ดอทคอม (2555) ได้กล่าวถึงจุดเด่นของรายการว่า

ทั้งนี้ คงต้องยกเครดิตให้กับรายการเด่นอย่าง "เจาะข่าวตื่น" ที่หนุ่มจอห์นหยิบยกเอาประเด็นข่าวร้อนทางสังคมและการเมือง มาวิพากษ์เสียดสีด้วยวิธีการเล่าอันแสนยิววนเป็นเอกลักษณ์ สอดรับกับสถานการณ์บ้านเมืองในช่วงที่ผ่านมา ทำให้ในปีนี้ iHere TV เติบโตแบบก้าวกระโดดจากจุดเริ่มต้นในปีแรกๆ ที่มียอดเข้าชมเพียง 2 - 3 พันคลิกเท่านั้น

ลีลาการนำเสนอข่าวด้วยกลวิธีการใช้ภาษาแบบเสียดสีอย่างหลากหลาย ทำให้รายการเจาะข่าวตื่นมีความโดดเด่นต่างไปจากรายการเล่าข่าวทั่วไป การใช้ภาษาแบบเสียดสีจะแตกต่างจากภาษามาตรฐาน ดังที่ Gregory Fite Gerald (1971) กล่าวว่า "ลักษณะเด่นของการใช้ภาษาในเรื่องเสียดสีคือการสร้างความไม่เหมาะสมให้ปรากฏในภาษา กลวิธีสำคัญที่พบในภาษาแบบเสียดสี ได้แก่ การกล่าวเกินจริง การกล่าวน้อยกว่าจริง การเล่นคำ และการแฝงนัยที่ใช้อย่างเด่นชัด และหลากหลาย กลวิธีเหล่านี้ใช้เสียดสีด้วยวิธีการตามหลักความไม่เหมาะสม" ดังนั้น นอกจากการใช้ภาษาแบบเสียดสีจะแสดงให้เห็นถึงศิลปะการใช้ภาษาแล้ว ยังเป็นการแสดงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ ได้อีกด้วย

การใช้ภาษาในลักษณะเสียดสีจึงเป็นเอกลักษณ์และทำให้รายการเจาะข่าวตื่นได้รับความนิยม เจตนาของพิธีกรที่แฝงน้ำเสียงเสียดสีไว้ในการวิเคราะห์ข่าวเสมอ ๆ ทำให้การเล่าเรื่องในรายการมีสีสัน ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ชมให้ติดตาม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้ภาษาเพื่อการเสียดสีในรายการเจาะข่าวตื่น อันจะแสดงให้เห็นถึงกลวิธีการใช้ภาษาลักษณะต่างๆ ที่ใช้ในการเล่าข่าวแบบเสียดสี ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่การตีความสาระสำคัญของข่าว นอกจากนี้ยังทำให้เข้าใจถึงรูปแบบของรายการข่าวผ่านสื่อสมัยใหม่ อันแสดงถึงปรากฏการณ์ของการสื่อสารในสังคมร่วมสมัยอย่างชัดเจนขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น”

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของคำว่า “เสียดสี” หมายถึง อาการที่วาทะบท กระเทียบเหน็บแนม จากความหมายดังกล่าว เห็นได้ว่าการเสียดสี หมายถึง การตำหนิอย่างไม่ตรงไปตรงมา ซึ่งสอดคล้องกับความหมายทางวรรณกรรมของราชบัณฑิตยสถาน (2545) ที่อธิบายว่ามีการเสียดสีที่มาจากคำว่า “Satire” หมายถึง “ศิลปะการเขียนที่ใช้กลวิธีทำเรื่องสำคัญให้กลายเป็นเรื่องขบขันเพื่อเสียดสี ล้อเลียนความเขลาหรือความไม่ถูกต้องของมนุษย์และสังคม” เมื่อเปรียบเทียบความหมายทั้งสองของการเสียดสี ทำให้เข้าใจความหมายทั้งสองในแง่ที่ว่า การเสียดสีมีวัตถุประสงค์เพื่อตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์ การกระทบกระเทียบแทนการตำหนิอย่างตรงไปตรงมา

จากคำจำกัดความดังกล่าว การเสียดสี จึงหมายถึง การใช้ภาษาแบบกล่าววาทะบท กระเทียบ เปรียบเปรย หรือในลักษณะประชดประชัน พฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่างๆ ในสังคม เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง โดยไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง แต่พูดวิจารณ์เชิงว่ากระทบเพื่อแสดงความหมายนัยประหวัดมากกว่านัยตรง

Hight (1962) กล่าวถึงลักษณะของภาษาในการเสียดสีว่างาน Satire นั้น ส่วนใหญ่จะใช้คำพูดที่รุนแรง คำพูดที่ไม่สุภาพ คำพูดที่ไร้สาระ คำพูดที่ติดตลก และการใช้ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาเขียน แสดงให้เห็นภาษาที่ใช้ในการเสียดสีส่วนใหญ่จะเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน ทั้งในแง่ของไวยากรณ์ การใช้คำ รวมถึงภาษาในการเสียดสียังนิยมสร้าง ความหมายแฝงให้ผู้ฟังตีความด้วย

ดังนั้นหากศึกษาการใช้ภาษาเสียดสีในรายการข่าว ซึ่งเป็นรายการที่นำเสนอข้อเท็จจริง จึงต้องมุ่งไปที่การเลือกสรรถ้อยคำของพิธีกรเพื่อถ่ายทอดหรือสื่อความไปยังผู้ชมเพื่อตีความ สำนัยแอบแฝง ที่พิธีกรต้องการนำเสนอ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. เก็บรวบรวมข้อมูลคลิปวิดีโอของรายการเจาะข่าวตื่น จาก ผิดพลาด! การอ้างอิงการเชื่อมโยงหลายมิติไม่ถูกต้องเวลา 3 ปี โดยเริ่มออกอากาศครั้งแรก ในวันอังคารที่ 12 มกราคม

พ.ศ.2553 จนถึง วันศุกร์ที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2555 มีจำนวนทั้งหมด 82 ตอน และนำมาถอดเป็น ตัวอักษรภาษาไทย

3. วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิจัยในด้านกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี
4. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

กลวิธีการใช้ภาษาที่พิกธิกรใช้เพื่อเสียดสีในรายการเจาะข่าวตื่น ปราบกฏกวิธีที่พบมาก ดังต่อไปนี้

1. การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยนิยามตามแนวทางของ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2549) ว่าหมายถึง การพูดอย่างหนึ่งแต่ความหมายตรงกันข้าม หรือการพูดสิ่งที่คุณคิดว่าเชื่อว่าเป็นเท็จ และการแสดง วัจนกรรมต่างๆ โดยละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมประเภทนั้นๆ ซึ่งพบว่าการใช้ถ้อยคำ นัยผกผัน เป็นกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีที่พบมากที่สุด ยกตัวอย่างเช่น

- การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตามรูปขัดแย้งกับถ้อยคำใกล้เคียงกัน

เป็นการกล่าวถ้อยคำหนึ่งเพื่อแสดงความหมายขัดแย้งกับความหมายของถ้อยคำอื่นที่ผู้ เสียดสีกล่าว ซึ่งความขัดแย้งกันระหว่างความหมายของรูปคำที่ผู้เสียดสีเลือกใช้กับความหมาย ของถ้อยคำแวดล้อมนี้ จะเป็นตัวชี้แนะให้ผู้ถูกเสียดสีเข้าใจว่าตนกำลังถูกเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น: “ขอแสดงความยินดีกับพรรคประชาธิปไตยที่ศาลตัดสินให้ยกคำร้องในคดียุบพรรค นะครับ ด้วยคะแนน 4 ต่อ 2 เสียงข้างมากนี้ยกเหตุผลทางเทคนิคว่า Technicality ดังกล่าวคือ ไม่ ต้องตัดสินความผิดครับเพราะว่า ผิดระเบียบนั่นเอง ดีวดีเลย ผิดระเบียบนะเรา ดีใจ ดีใจ ปลาบปลื้มจนแทบจะสิ้นสติกันเลยทีเดียว”

(ตอน 21 Winter Festival. ศ. 9 ธ.ค. 53)

เมื่อพิจารณาจะเห็นว่า พิกธิกรใช้คำว่า “ปลาบปลื้ม” และถ้อยคำที่ตามมาคือ “สิ้นสติ” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ขัดแย้งกัน เพราะคำว่า “ปลาบปลื้ม” มีความหมายว่า มีความรู้สึกยินดีแล่นวาบเข้า ในใจ และคำว่า “สิ้นสติ” มีความหมายว่า สลบ หมดความรู้สึก แต่พิกธิกรได้กล่าวว่า “ปลาบปลื้ม จนแทบจะสิ้นสติกันเลยทีเดียว” เพื่อต้องการเสียดสีในคำตัดสินของศาลที่สั่งยกคำร้องในกรณียุบ พรรคประชาธิปไตย

- การใช้ถ้อยคำแบบกล่าวเกินจริง

เป็นการกล่าวให้เกินความจริง ซึ่งเป็นการใช้ถ้อยคำกล่าวถึงสิ่งที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อเน้นความหมายบางประการเพื่อเสียดสีผู้ถูกเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น: “ ขั้นตอนต่อไปก็คือ เราต้องรออนุญาตว่ามีอำนาจอย่างถูกต้องซึ่งก็คือ กสทช. ปัจจุบันนี้ครับก็อยู่ในระหว่างการปฏิสนธิต้องใช้เวลา 2-3 ปีครับ ถึงจะคลอดคณะกรรมการชุดใหม่ออกมาได้ และต้องรอการจัดประมูลใหม่ แถมบวกลเวลาวางโครงข่ายใหม่อีกนะฮวีวาฟ

ปานนั้นเนี่ย ลาว เขมร พม่า มี 100G กันแล้วนะฮวีวาฟ จะรีบกันไปไหน”

(ตอน 16 ลูกใครฮวีวาฟ. ศ. 24 ก.ย. 53)

ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าว เป็นการกล่าวเกินความจริง เพราะในขณะนี้ระบบเครือข่ายพัฒนาไปได้แค่ 4G แต่พิธีกรกล่าวว่า ประเทศ ลาว เขมร พม่า มี 100G ใช้ เป็นการกล่าวที่เกินความจริง เพื่อต้องการเสียดสีถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดประมูลระบบเครือข่าย 3G ที่ทำงานล่าช้า จนประเทศไทยยังไม่มีระบบ 3G ใช้ หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังดำเนินงานช้าอย่างนี้ ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงของเราอาจมีการพัฒนาไปมากกว่าเราหลายเท่า

- การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการถาม

ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจการถาม กล่าวคือ ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบหรือข้อมูลใดๆ จากผู้ฟัง แต่ต้องการสื่อความหมายบางอย่างซึ่งตรงข้ามกับถ้อยคำที่กล่าวมาเพื่อเป็นการเสียดสีผู้ฟัง ยกตัวอย่างเช่น

“จอห์น : ในที่สุดนะครับ เราได้เห็นรายชื่อบางส่วนนะครับ ของกลุ่มบุคคลลับลับหรือว่า คณะกรรมการเซ็นเซอร์เหล่านี้ะครับ ต่อไปคราวหน้าที่เปิดทีวีแล้วเจออะไรที่ทำให้เสียอารมณ์นะครับจะได้นึกออกครับว่าควรจะได้พิจารณาใคร ท่านครับ นมช็อคโกแลตกับกะฉ่ำจืดจางมันทำให้เกิดอารมณ์มากไหมครับ”

(ตอน 12 เจาะสมาร์ทการ์ด. ศ. 30 ก.ค. 53)

พิธีกรใช้คำถามประเภท “ไหม” ซึ่งเป็นประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ แสดงว่าพิธีกรต้องการคำตอบจากคำถามนั้นจริงๆ แต่จากบริบทของการเสียดสีนี้จะเห็นว่า พิธีกรนั้นถามในสิ่งที่ตนทราบคำตอบ เพราะตนเองก็เป็นผู้ชายเหมือนกัน ย่อมรู้ดีในคำถามที่ถามออกไป ดังนั้นคำถามที่พิธีกรถามจึงไม่ได้ต้องการคำตอบ แต่เป็นการเสียดสีการทำงานของกลุ่มคณะกรรมการ

เซ็นเซอร์ที่พิธีกรคิดว่าไม่สมควรต้องเซ็นเซอร์ภาพตัวการ์ตูนเด็ก ดังภาพหน้าอกของซีทูกะและอวัยวะเพศของชินจัง เพราะเป็นเพียงภาพการ์ตูน

- การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการแนะนำ

ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจการแนะนำ กล่าวคือผู้พูดไม่ได้ต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามสิ่งที่ผู้พูดแนะนำ แต่เป็นการเสียดสีผู้ฟัง ผู้เสียดสีจะแนะนำให้ผู้ถูกเสียดสีกระทำในสิ่งที่ผู้เสียดสีคิดว่าไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกเสียดสี การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการแนะนำเช่นนี้เป็นการแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำ พฤติกรรมหรือความคิดของผู้ถูกเสียดสีว่าสิ่งนั้นๆ เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง และไม่ต้องการให้ทำเช่นนั้น ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น: “ป่าวครับผมไม่ได้แตะะ นี่เห็นมั๊ยสเปนยิงเราไป 7 ลูก พอเรายิงกลับได้ 1 ลูก 7-1 เนี่ยนะ คนไทยดีใจอย่างกับได้แชมป์เลย ความภาคภูมิใจของความเป็นชาติไทย เราไม่ได้โทษทีมชาติไทยนะครับ เพราะจริงๆ แล้วที่เราแพ้เนี่ย เพราะว่าสนามมันไม่ดีครับ สนามมันเก่า แถมนะครับไอ้สนาม 1,300 ล้านเนี่ยครับ ที่ใช้ไม่เนี่ย ก็ไม่ต้องไปจัดหอคอนเสิร์ตอะไรเนี่ย รัฐบาลเอง กำลังหาที่เก็บข้าวอยู่ใช้มั๊ย เหมาะมากเลยนะครับลานกว้าง มีหลังคา อยู่กลางทุ่งนาอีกต่างหาก”

(ตอน 76 คูหาสวรรค์กับสุฤท. ศ. 16 พ.ย. 55)

พิธีกรละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของการแนะนำ กล่าวคือ พิธีกรไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ทางรัฐบาลใช้สนามฟุตบอลเป็นที่เก็บข้าวตามรูปประโยคที่แนะนำจริง เพราะเป็นการแนะนำถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ซึ่งจะขัดแย้งกับวัตถุประสงค์หลักที่ทางกรุงเทพมหานครจัดสร้างเพื่อใช้เป็นสนามฟุตบอล ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวจึงไม่ได้มีเจตนาเพื่อแนะนำ แต่เป็นการใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อเสียดสีการทำงานของรัฐบาลที่ล้มเหลว เพราะรัฐบาลรับจำนำข้าวจากเกษตรกรแต่ไม่สามารถส่งออกขายได้ทันเวลา ทำให้ข้าวมีปริมาณมากเกินกว่าสถานที่เก็บรักษาและยังส่งผลให้รัฐบาลขาดทุนเพราะข้าวที่มีอยู่เกิดความเสียหาย ไม่สามารถส่งออกขายไปยังต่างประเทศได้ นอกจากนี้พิธีกรยังได้เสียดสีนายสุภูมิ พันธุ์ บริพัตร ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร กรณีที่จัดสร้างสนามฟุตบอลไม่เสร็จทันกำหนดที่ใช้ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอลชิงแชมป์ครั้งที่ 7 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ

2. การใช้คำเรียกบุคคล

จากการศึกษาพบว่า พิธีกรใช้กลวิธีการใช้คำเรียกบุคคล ดังมีรายละเอียดดังนี้

- การใช้สมญานาม

ศิริพร ภักดีผาสุก (2547) ได้ให้ความหมายของสมญานามว่า นามที่เป็นคำ กลุ่มคำ หรือข้อความที่ใช้เป็นชื่อเรียกหรืออ้างถึงบุคคล สิ่งของ ซึ่งไม่ใช่ชื่อจริง ที่มาของสมญานามนั้นเกิดจาก

คุณสมบัตินางประการ ได้แก่ ชื่อจริง ชื่อเล่น รูปร่างหน้าตา พฤติกรรม สถานภาพ ชีวิตประวัติ
พื้นฐานอาชีพเดิม ภูมิลำเนา เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ใช่แล้วครับ ผมกำลังพูดถึงมิสเตอร์รู้จักแล้วจะรักเอง โฆษกส่วนตัวของ
นายกรัฐมนตรีที่ได้กระโดดลงมาในสมรภูมิทวิสเตอร์ด้วยศึกอภิปรายไม่ไว้วางใจปาที่ครั้งนี่เอง
รู้จักแล้วจะรักเลยครับ รักจนอยากจับใส่เรือไปที่พุกูชิม่าของญี่ปุ่น”

(ตอน 27 เจาะกระบอกไม้ไผ่. พ. 2 มี.ค. 54)

สมญานาม “มิสเตอร์รู้จักแล้วจะรักเอง” เป็นสมญานามที่พิธีกรใช้เรียกหรืออ้างถึง
นายเทพไท เสนพงศ์ ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ โดยนำการกระทำของนายเทพไทที่จะให้รถโดยสาร
ทุกคันติดสติ๊กเกอร์ คำว่า “รู้จักแล้วจะรักเอง” ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จนเป็นที่คุ้นเคยจน
เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป จนกลายเป็นสโลแกนประจำตัวนายเทพไท นำมาตั้งเป็นสมญานาม พิธีกรได้
เสียดสีนายเทพไท ในประเด็นเรื่องที่ทำนายเทพไทคอยทำหน้าที่ปกป้อง ชี้แจง แก้ไขภาพลักษณ์ใน
ด้านลบของอดีตนายกอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มากเกินความพอดีจนเรียกว่าเป็น “โฆษกส่วนตัว” เนื้อ
นี่ยังพิจารณาได้ว่า พิธีกรไม่ได้ชื่นชมนายเทพไท เพราะมีการกล่าวประชดประชันว่า รู้จักแล้วจะ
รักเลยครับ รักจนอยากจับใส่เรือไปที่พุกูชิม่าของญี่ปุ่น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เคยภัยพิบัตินิวเคลียร์

- การใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ

การที่ผู้เสียดสีใช้กล่าวถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้นแต่ไม่ได้ระบุ
ชื่อหรือหมายถึงบุคคลใด แต่ผู้ถูกเสียดสีต้องตีความเอง โดยอาศัยบริบทว่าผู้เสียดสีกำลังกล่าวถึง
บุคคลใด ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : เรามาศาลรัฐธรรมนูญตรงทำพระอาทิตย์ครับ ซึ่งพบว่าศาลท่านได้ย้าย
ไปแล้วครับ เราก็ดูถ่ายตรงนี่แล้วกัน อยู่ใกล้ๆ แล้วก็รัฐธรรมนูญอยู่ แล้วก็ให้พอหมอซึ่ง
เป็นตัวแทนของศาลพระภูมิก็ได้ บวกกับรัฐธรรมนูญก็เป็น ศาลรัฐธรรมนูญครับ โอเค

แอม : เฮ้ย เมื่อกี้ได้ยื่นพยานนั้นพูดว่า ชูได้ชูไป อย่าให้พอกลับมาได้แล้วกัน นั้น
มันสีทองจริงๆ นะเนี่ย แล้วเค้าบอกว่ามันเป็นทองแท้ๆ

(ตอน 63 เจาะศาลอีกล. ศ. 13 ก.ค. 55)

พิธีกรใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ คือ คำว่า “พยานนั้นพูดว่า ชูได้ชูไป อย่าให้พอ
กลับมาได้แล้วกัน” ทำให้ผู้ฟังสามารถตีความได้ว่าพิธีกรต้องการเสียดสีนายพานทองแท้ ชินวัตร
เนื่องจากในช่วงนั้นนายพานทองแท้ ได้โพสต์ข้อความทาง facebook เพื่อตอบโต้นายสุเทพ
เทือกสุบรรณ กรณีที่กล่าวพาดพิงถึงอดีตนายกรัฐมนตรีผู้เป็นบิดาว่า “ชูได้ชูไป อย่าให้พอ

กลับมาได้แล้วกัน” นอกจากนี้พิธีกรยังใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่ออีกคือ “นั่นมันสี่ทองจริงๆ นะเนี่ย แล้วเค้าบอกว่าเป็นทองแท้ๆ” เป็นการเพิ่มคำที่แนะให้ผู้ฟังเข้าใจได้ว่าหมายถึง นายพานทองแท้ ชินวัตร

จากตัวอย่างการใช้วลีเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ จะเห็นได้ว่า กลวิธีดังกล่าวช่วยให้พิธีกร สามารถเสียดสีได้ พร้อมทั้งหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบได้กรณีที่ผู้ถูกเสียดสีไม่พอใจ เนื่องจาก พิธีกรไม่ได้ระบุชื่อว่าหมายถึงใคร แต่ใช้วิธีให้รายละเอียดประกอบ

3. การใช้การเล่นทางภาษา

Joel Sherzer (2002) อธิบายไว้ว่า การเล่นทางภาษาเป็นการจัดการ (Manipulate) หรือ เล่นกับองค์ประกอบของภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นๆ และในแง่ที่สัมพันธ์กับบริบท ทางสังคมและวัฒนธรรมการใช้ภาษานั้นๆ

การเล่นทางภาษามีทั้งการเล่นเสียงพยัญชนะ สระ และเสียงวรรณยุกต์ รวมไปถึงการเล่น คำหรือการเล่นความหมายซ้อนของคำนั้นๆ จากการศึกษาพบว่า พิธีกรใช้กลวิธีการเล่นทาง ภาษา ยกตัวอย่างเช่น

- การเล่นเสียง

การที่ผู้เสียดสีใช้การเล่นเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ที่มีเสียงใกล้เคียงกัน เพื่อ สร้างคำใหม่เพื่อเสียดสีผู้ที่ถูกเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ข่าวพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับการเชิดชูเกียรติครับ จากองค์กรแปลกๆหาที่ มา ที่ไปได้ยากมาก ๆ ต้องบอกว่ายากจริงๆ ครับ เสิร์ชหาใน google ยังไม่เจอเลยครับ ลองไปพิมพ์ เสิร์ชคำว่า Capdi หรือ Capdi award เหมือนว่าจะเป็นที่รู้จักพอกันดี เหมือนสมาคมจีนแต่จิว ผู้มี ปานไต้จิวามมซ้ายแห่งตำบลไผ่แว้เล็ก ที่พ่อผมเป็นประธาน แต่ที่แน่ๆ ครับ เหยียดชู้เกียรตินี้ มอบให้กับบุคคลที่รับใช้มวลมนุษยชาติอย่างต่อเนื่องครับ ณ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี กัมพูชาครับ จริง ๆ มันพิมพ์ผิด มันต้องเป็น caddy award เค้าชอบตีกอล์ฟ ด้วยกันไง เลย กลายเป็น caddy award”

(ตอน 40 เจาะคันทวย. พฤ. 22 ก.ย. 54)

พิธีกรเล่นเสียงคำว่า “Capdi award” กับ คำว่า “caddy award” โดยมีการเปลี่ยนเสียงใน พยางค์ท้าย ทำให้คำนั้นมีเสียงที่ใกล้เคียงกัน พิธีกรใช้กลวิธีนี้เพื่อต้องการเสียดสีเรื่องของรางวัล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับมานั้น พิธีกรมีความเห็นว่า เป็นรางวัลที่ไม่ได้เป็นที่ยอมรับ หรือเป็นที่ รู้จักของบุคคลอื่นทั่วไป อีกทั้งยังเป็นรางวัลที่จัดขึ้นในประเทศกัมพูชา ซึ่งประเทศกัมพูชานั้นเป็น

ประเทศหนึ่งที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้พำนักระหว่างหลบหนีคดีความ และยังสนิทสนมกับผู้นำของประเทศกัมพูชา

- การเล่นคำ

การที่คำหรือวลีหนึ่ง สามารถเชื่อมโยงไปสู่ความหมายสองความหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกันได้ ในเวลาเดียวกัน หรือเป็นการเล่นความหมายซ้อน หรือความกำกวม เช่น

แอม : นีมันปีหนึ่งแล้วนะ คำไม่มีเวลาลอกท่อเหรอ

จอห์น : คำยุ่งอยู่ยุ่ง ตัดระบบเรดาห์พยากรณ์ฝนอยู่นั้นนี่ร้อยล้านเลย ฐึ่ปาว
ติดแถวไหน

แอม : ภาษาเจริญ ภาษาจริญ เจริญเลยทีเดียว

จอห์น : นีผมสงสัยมาก การลอกท่อนีลอกออกมาเป็นแผ่นๆ หรือว่าอะไรแบบนี้
หรือปาว

(ตอน 70 เจาะเกาะฮาโออี. ศ. 29 ก.ย. 55)

พิธีกรใช้การเล่นคำ คือคำว่า “ภาษาเจริญ” ซึ่งหมายถึง “เขตภาษาเจริญ” ที่กำลังมีเจ้าหน้าที่ติดตั้งระบบเรดาห์พยากรณ์ฝนกับ คำว่า “เจริญเลยทีเดียว” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่พิธีกรใช้ประชดประชัน เพื่อต้องการเสียดสีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดตั้งระบบเรดาห์พยากรณ์ฝน เนื่องจากใช้งบประมาณร้อยล้านบาท ซึ่งพิธีกรมองว่า อาจจะมีการทุจริต คอร์รัปชันได้

จากตัวอย่างการใช้การเล่นทางภาษา จะเห็นได้ว่า พิธีกรใช้ความสามารถทางภาษาที่มีอยู่ ไปใช้เสียดสีได้อย่างน่าสนใจ ทั้งการเล่นเสียงและการเล่นคำ เพราะนอกจากการเล่นทางภาษาจะเป็นการสื่อความไม่ตรงตามรูปและต้องอาศัยการตีความซึ่งช่วยให้การเสียดสีประสบความสำเร็จแล้ว พิธีกรยังสามารถสร้างความสนุกสนานให้กับรายการ

4. การใช้ความเปรียบ

การกล่าวถึงสิ่งสองสิ่ง โดยสิ่งหนึ่งเป็นแบบหรือแนวที่ใช้เปรียบเทียบ ส่วนอีกสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ ซึ่งในกรณีของการเสียดสี ก็คือผู้ถูกเสียดสีนั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น: “เรื่องคนไทยกับข้าวเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออกอยู่แล้วครับ เหมือนกับเรื่องอาบอบนวดกับถนนเพชรบุรี นั้นแหละครับ ขาดกันไปไม่ตายหรอกครับ แต่ว่าก็แทบจะหมดความหมายกันเลยทีเดียว”

(ตอน 65 เจาะจำนำข้าว. ศ. 24 ก.ย. 53)

พิธีกรกล่าวถึงเรื่องความสำคัญของคนไทยกับข้าวมีมาอย่างยาวนาน โดยเปรียบเทียบกับ อาบอบนวดที่ตั้งอยู่บนถนนเพชรบุรี พิธีกรต้องการเสียดสีประเด็นที่ในถนนเพชรบุรีนั้น ปัจจุบัน กลายเป็นแหล่งที่ตั้งของสถานบันเทิงอาบอบนวดจำนวนมากมาย จนกลายเป็นจุดที่รวบรวมและ ขึ้นชื่อเรื่องสถานที่เที่ยวแบบนี้

5. การสร้างคำ

การที่ผู้เสียดสีนำคำมาประกอบกันในลักษณะต่างๆ เพื่อให้มีคำใหม่ หรือความหมายใหม่ ขึ้น เพื่อให้ผู้เสียดสีผู้ถูกเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น: “อภิมหาซุปเปอร์โคตรโปรเจ็กพื้นประเทศไทย 2.2 ล้านล้าน งบประมาณโก่งสูง ยังชีพ โกงส่วน โกงน้ำ โกงไข่ โกงเรือ โกงแพ ก็ตั้งหลายตั้งค์ครบ Tablet ก็ต้องซื้อ ข้าวก็ต้องรับ จำนำ ราคานี้ก็ไม่ได้เกรงใจตลาดโลกกันเลย ไหนจะคูปองโน่น นั่น นี่กันอีก”

(ตอน 48 ประลองตองกันใช้นี้. ศ. 13 ม.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้กลวิธีการสร้างคำใหม่ คือคำว่า “อภิมหาซุปเปอร์โคตรโปรเจ็กพื้น ประเทศไทย 2.2 ล้านล้าน” โดยมีการนำคำว่า “อภิ” “มหา” “ซุปเปอร์” “โคตร” มารวมกับคำว่า “โปรเจ็กพื้นประเทศไทย 2.2 ล้านล้าน” ซึ่งเป็นชื่อของโครงการที่รัฐบาลกำลังจะดำเนินงาน เมื่อพิจารณาความหมายของคำ จะเห็นว่า ความหมายของคำทั้งสี่มีความหมายไปในทิศทาง เดียวกัน คือ ยิ่งใหญ่ที่สุด ซึ่งตามปกติเรามักจะพบว่ามีการเลือกใช้แค่คำคำเดียว แต่พิธีกร นำมาใช้รวมกันถึงสี่คำ เพื่อต้องการเสียดสีรัฐบาลในประเด็นเรื่องโครงการพื้นประเทศไทย 2.2 ล้านล้าน ซึ่งพิธีกรมีความเห็นว่า เป็นโครงการที่ใช้เงินจำนวนมหาศาล อาจเป็นการกู้เงินมา เพื่อทุจริต

6. การสร้างเสียดสีผู้อื่น

ผู้เสียดสีจะใช้ถ้อยคำเสียดสีสิ่งหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายให้ถ้อยคำที่กล่าวนั้น ไปกระทบถึงผู้ถูกเสียดสี เช่น

จอห์น: “นลินี ทวีสิน นั้นละครับ ยันไม่ได้ติดแบล็คลิสต์ห้ามเข้าสหรัฐอเมริกาและ ความสัมพันธ์กับประธานาธิบดี โรเบิร์ต มูกาเบแห่งซิมบับเว เป็นความสัมพันธ์เชิงสังคมนิยม ไม่ได้มีการทำธุรกิจใดๆ ร่วมกัน ก็เดินห้าง กินข้าว ปกติอะคะ ไม่ได้มีอะไรมากกว่านั้น โอเคมัย คนเราจะเป็นเพื่อนกันไม่ได้หรอก โอเคมัย คนไทยปาวนี่ ต้องมีน้ำใจสิ ใครมาถึงเรือนชานต้อง ออกมาต้อนรับกันนิดนึง แต่เพื่อนคนนั้นได้ชื่อว่าเป็นทรราชย์ เป็นเผด็จการฆ่าล้างหมู่เหตุการณ์ ของตนเอง ยึดทรัพยากรของชาติไว้ให้พวกพ้องญาติตนเอง ทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเองนี่อยู่ใน

อำนาจต่อไป ก็แค่นั้นเองเหอะ คิดอะไรมากคะ คนเรานี้เลือกคบเพื่อนอย่างไร มันก็สะท้อนความเป็นตัวของตัวเองนั่นละ คร่า แต่เค้าไม่ได้เป็นนี่ เพื่อนเค้าเป็น สะท้อนความเป็นตัวตนของ she และสะท้อนความเป็นตัวตนของ she อีกหนึ่งคนที่แต่งตั้งให้เป็น รมต. อีกเหมือนกันนะฮ้าฟ”

(ตอน 49 เจาะไฟในรู. ศ. 27 ม.ค. 55)

พิธีกรแสดงทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการที่นางนลินีตอบคำถามว่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต แค่เป็นเพียงเพื่อนกัน ซึ่งพิธีกรมองว่า ตัวเองเป็นอย่างไรก็มักจะคบเพื่อนอย่างนั้น แต่ในตอนท้ายพิธีกรได้กล่าวว่า “สะท้อนความเป็นตัวตนของ she อีกหนึ่งคนที่แต่งตั้งให้เป็น รมต. อีกเหมือนกัน” ซึ่งเป็นการเสียดสีไปกระทบอีกบุคคลหนึ่งที่ไม่ได้กล่าวถึงในตอนแรก เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าพิธีกรต้องการเสียดสี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีผู้ซึ่งทำหน้าที่แต่งตั้งนางนลินี เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าคงจะมีพฤติกรรมที่เหมือนกัน

7. การยกตัวอย่าง

การที่ผู้เสียดสียกตัวอย่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้น เพื่อเป็นการเสียดสีผู้ถูกเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “พาดหัวจากทวิตเตอร์ยอดเด่นวันนี้ะครับ อภิสัทธินะเพื่อไทย ทบทวนกู๋ 8 แสนล้านซบเคลื่อนตามนโยบาย ซี่ไม่มีความจำเป็นต้องกระตุ้นเศรษฐกิจ ระวังเงินเฟ้อและหนี้สาธารณะ ก็นั่นนะสิครับ คิดดีๆ ก่อน กู๋นะครับ มันเป็นการให้กับประชาชน พอเป็นฝ่ายค้านปั๊เศรษฐกิจไม่ต้องกระตุ้นแล้ว ระวังเงินเฟ้อระวังหนี้สาธารณะ ประชาธิปไตยนี้ก็กู๋มาแล้วตั้งแปดแสนล้านนะ เจปู้ี้จะรีบกู๋ทำไม่อีก เดี่ยวประชาชนเดือดร้อน เป็นหนี้เพิ่มอีก อะหล่อ

(ตอน 36 โห ลวกเปีย. ศ. 5 ส.ค. 54)

พิธีกรใช้กลวิธีการยกตัวอย่าง โดยกล่าวว่า “ประชาธิปไตยนี้ก็กู๋มาแล้วตั้งแปดแสนล้านนะ” เพื่อต้องการเสียดสี นายอภิสัทธิน เวชชาชีวะ เมื่อครั้งสมัยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ที่มีการกู๋เงินมาเป็นจำนวน 8 แสนล้านบาทเหมือนกัน แต่พอในสมัยนางสาวยิ่งลักษณ์ลักษณ์ ชินวัตร จะกู๋บ้าง กลับบอกไม่สมควรกู๋ เป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชน ทั้งที่ในสมัยของตนเองนั้นก็เป็นภาระให้กับประชาชนเหมือนกัน

8. การใช้ความหมายแฝง

การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแฝงไม่ใช่ถ้อยคำที่มีความหมายประจำคำ เป็นความหมายในแง่มุมที่ลึกซึ้งบางแง่มุมซึ่งสัมพันธ์กับคำคำนั้น เช่น

จอห์น: “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้อนุมัติงบประมาณท้องถิ่นเพื่อเอาไว้ทำโน่นทำนี่กัน

ครับ เอาไว้พัฒนาให้สิ่งต่างๆ มันดีขึ้นครับในท้องที่นั้นๆ ครับ แต่เรื่องของเรื่องเนี่ย ท้องถิ่นเนี่ยมันควรจะมียี่สิบที่ถูกต้องด้วย จึงจะได้รับการแจกจ่ายตั้งค้ไปทำโน่นทำนี่ได้ครับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีก็ได้รับไปเลยนะครับ 58 ล้านบาท องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลยครับ รับไป 68 ล้านบาทครับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพบุรีครับรับไป 304 ล้านบาท ส่วนจังหวัดที่อาจจะมียี่สิบเพี้ยนไปจากยี่สิบที่ถูกต้องเนี่ยครับ จะได้รับงบประมาณน้อยลงไปนิดนึงครับ อาจจะเรียกได้ว่าเป็นการส่งสัญญาณตกเตือนครับ

(ตอน 14 อาชีพในฝัน. จ. 30 ส.ค. 53)

พิธีกรใช้คำว่า “สี่” ซึ่งมีความหมายประจำคำว่า “ลักษณะของแสงสว่าง ปรากฏแก่ตาให้เห็นเป็น ขาว ดำ แดง เขียว เป็นต้น แต่สื่อถึงความหมายแฝง “การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย” เนื่องจากพิธีกรมีความเห็นว่า การที่แต่ละจังหวัดได้รับงบประมาณที่แตกต่างกันมากนั้น เป็นเรื่องของผู้ว่าราชการจังหวัดจะให้การสนับสนุนรัฐบาลมากน้อยเพียงใดในการเข้ามาบริหารงาน เป็นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล พิธีกรจึงเสียดสีด้วยการใช้คำที่มีความหมายแฝงว่า “สี่ที่ถูกต้อง” ซึ่งสามารถสื่อความหมายแฝงว่า “การเป็นพวกเดียวกัน สี่เดียวกัน” เพื่อให้ผู้อ่านตีความเอง

จากตัวอย่าง การใช้คำที่มีความหมายแฝง แสดงให้เห็นว่า การใช้คำที่มีความหมายแฝงสามารถสื่อความหมายหรือทัศนคติทางลบที่พิธีกรต้องการเสียดสีพฤติกรรมของนักการเมือง โดยไม่ต้องกล่าวถ้อยคำนั้นออกมาตรงๆ ซึ่งจะช่วยให้พิธีกรหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบจากถ้อยคำเหล่านั้น

9. การยกคำกล่าวของบุคคล

การที่ผู้เสียดสีอ้างอิงคำกล่าวของบุคคลอื่น เพื่อต้องการเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น: “ผู้ว่าการแห่งประเทศไทยในสมัยนั้นนะครับ ก็บอกว่าสู้ได้ครับ สู้ได้ ถ้าเป็นสมัยนี้ก็ต้องบอกว่า เอาอยู่ค่า และนี่ก็คือที่มาของการประกาศปล่อยค่าเงินบาทลอยตัวครับ เรียกว่าประกาศกันไปแบบแก้เงินอะครับ ค่าลอยกันไปไกลถึงทางช้างเผือกแล้ว แล้วทีนี้ทำไงละเนี่ย หนี้ยี่สิบเน่าละสิ นี่ละครับที่เค้าเรียกว่าฟองสบู่แตก”

(ตอน 48 ประลองตองกันใช้นี้. ศ. 13 ม.ค. 55)

พิธีกรอ้างคำกล่าวของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่เคยให้สัมภาษณ์ การแก้ปัญหาเรื่องการป้องกันน้ำท่วมว่า “เอาอยู่ค่า” แต่แล้วก็ไม่สามารถป้องกันน้ำท่วมได้ จนเกิดความเสียหายอย่างมาก กลายเป็นวลีที่สื่อมวลชนและบุคคลทั่วไป หยิบยกนำมาล้อเลียน พิธีกรต้องการเสียดสี นางสาวยิ่งลักษณ์ ในประเด็นเรื่องที่ยกการบริหารจัดการน้ำไม่ดี เมื่อครั้งที่ประเทศ

ไทยประสบปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2554 ดังนั้นเมื่อนำมากล่าวถึงกรณีผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย จึงไม่ได้เป็นการนำมารายงานให้ผู้ฟังทราบ แต่กล่าวซ้ำเพื่อสะท้อนเจตนาไม่เชื่อมั่นการแก้ปัญหา

10. การใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย

การเลือกใช้คำที่มีความหมายกว้างสามารถอ้างอิงถึงบุคคลได้เป็นจำนวนมาก ไม่จำกัดว่าจะอ้างอิงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อกล่าวถึงผู้ถูกเสียดสีเพียงบุคคลเดียว ยกตัวอย่างเช่น

แอม : บ่อนี้เค้าดีนะครับ แก้วเขาไฮโล อย่างนี้ล่ะครับ คือวิธีที่ถูกต้อง ก็คือแปลได้ว่า มันโกงไม่ได้แน่นอนไง เป็นไงสุดยอดมัย

จอห์น : อ้อ แบบว่าซ่อนลูกเต๋าไร้ ไม่ได้ ไม่ได้ เพราะไม่มีจะซ่อน

แอม : ถูก ก็ต้องแบบว่าเปิดอกใจ ให้ได้เห็นว่ากูจริงจังใจใจ เข้าใจปาว โปรงใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้

จอห์น : โหนี่ สถาบันการบ่อนี้เยี่ยมกว่าสถาบันการบางอย่างอีกนะเนี่ย มีคุณธรรมมัยละ

(ตอน 49 เจาะไฟในรู. ศ. 27 ม.ค. 55)

พิธีกรใช้คำว่า “สถาบันการบางอย่าง” ไม่ได้มีการเจาะจงลงไปว่า ต้องเป็นการทำงานของหน่วยงานไหน เพื่อเสียดสีการทำงานของหน่วยงานที่มีความหมายกว้าง โดยมุ่งเสียดสีในประเด็น ที่การทำงานของหน่วยงานภาครัฐมักเกิดปัญหาการทุจริตซึ่งขัดกับหลักคุณธรรมในการบริหารงานของหน่วยงานรัฐบาลคือ โปรงใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้

สรุป

กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น” ปรากฏลักษณะของการใช้ภาษาเสียดสีพฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่างๆ ในสังคมเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง โดยที่ไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง แต่เป็นพูดวิจารณ์เชิงแดกดันเพื่อแสดงความหมายนัยประหวัดมากกว่านัยตรง จากข้อมูลที่ปรากฏพบว่า เรื่องราวส่วนใหญ่ที่พิธีกรนำเสียดสีนั้น มักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล และเรื่องที่รองลงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการบันเทิง ทั้งนี้เนื่องมาจากรายการเจาะข่าวตื่นเป็นรายการที่นำเสนอเรื่องราวที่ตอบสนองต่อประเด็นพิจารณาของคนในสังคม โดยเลือกประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจในสังคมขณะนั้น

กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น” ปรากฏทั้งหมด 10 กลวิธีลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1. การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน 2. การใช้คำเรียกบุคคล 3. การใช้การเล่นทาง

ภาษา 4. การใช้ความเปรียบ 5. การสร้างคำ 6. การสร้างเสียดสีผู้อื่น 7. การยกตัวอย่าง 8. การใช้ความหมายแฝง 9. การยกคำกล่าวของบุคคล 10. การใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย ซึ่งกลวิธีทั้ง 10 กลวิธีนี้แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารในรายการเป็นการสื่อความหมายที่ไม่ตรงตามรูปภาษา มีความกำกวมในตัวเอง ไม่ได้มีการระบุที่ชัดเจน หรือพิธีกรไม่ได้เป็นคนกล่าวเอง แต่ใช้ภาษาแบบกล่าวกระทบ กระเทียบ เปรียบเปรย หรือในลักษณะประชดประชัน พฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง โดยไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง แต่พูดวิจารณ์เชิงแดกดันเพื่อแสดงความหมายนัยประหวัดมากกว่านัยตรง ผู้รับสารต้องตีความโดยอาศัยบริบทจึงจะเข้าใจสิ่งที่พิธีกรต้องการสื่อความหมายอย่างแท้จริง

นอกจากนี้กลวิธีทั้ง 10 กลวิธี ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าพิธีกรรายการ “เจาะข่าวตื่น” ในการเล่าข่าวแต่ละครั้งนั้น ตั้งใจใช้วาทศิลป์อันคมคายที่ถือเป็นลีลาเฉพาะตัวที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสรรคำของพิธีกร เพราะการเสียดสีมีนัยของการวิจารณ์ ตำหนิ ซึ่งข้อบกพร่องอาจทำให้ผู้ถูกเสียดสีไม่พอใจหรือฟ้องร้อง กลวิธีทั้ง 10 กลวิธีนี้จึงช่วยทำหน้าที่ในการกล่าวตำหนิโดยอ้อม ลดความรุนแรงในการการวิพากษ์วิจารณ์ โดยสอดแทรกอารมณ์ขันที่ช่วยให้ผู้ชมติดตามประเด็นข่าวสารอย่างเพลิดเพลิน การดำเนินรายการในลักษณะ “ตลกร้าย” จึงเป็นการช่วยหลีกเลี่ยงความผิดในกรณีถูกฟ้องร้อง ข้อหาหมิ่นประมาทจากผู้ที่ถูกพาดพิงถึงได้ กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อเสียดสีในรายการจึงมีส่วนร่วมสำคัญที่ช่วยสร้างกระแสนิยม และเสน่ห์เฉพาะตัวให้กับรายการเจาะข่าวตื่น

เอกสารอ้างอิง

กระปุกดอทคอม.จอห์น วิญญู. (2550). นักเสียดสีสังคมในโลกโซเชียล. สืบค้นจาก

<http://women.kapook.com/view17219.html>

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2549). *คอลัมน์ซุบซิบคัทลียาจะจำ: เนื้อหาและกลวิธีทางภาษา*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยของศูนย์วิจัยภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ศิริพร ภัคดีผาสุก. (2547). *สมณานามกับนักการเมือง. ในรู้ทันภาษา รู้ทันการเมือง ทักษิณสมัย.*

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขอคิดด้วยคน.

Fitz Gerald, Gregory. (1971). *The Satiric Stories: The Impropriety Principle.* Illionis:

Scott, Foresman and Company

Hight, Gilbert. (1962). *The Anatomy of Satire.* London: Princeton.

Sherzer, Joel. (2002). *Speech Play and Verbal Art.* Austin: University of Texas Pres.